

Op onze kust ontstond in verband hiermee een eigen terminologie, die verschilde van plaats tot plaats en waarbij ook nog een verschil werd gemaakt tussen de BOOTJESSJOUWERIE, de kustvisserij met open boten, en de andere visserij. Voor Oostende gold en geldt nog steeds de volgende terminologie.

SCHAAL NUMMER	BEAUFORT BENAMING	OOSTENDSE BENAMING
0	Stil	STAKELAMBLED alsmede de varianten
1	Flauw en stil	Een ZUCHTJE en in de bootjessjouwerie spreekt men van een KELLETJE
2	Flauwe koelte	Een KELTJE of KELLETJE
3	Lichte koelte	Een KAPPELINGE of KABELINGE
4	Matige koelte	Een BRIESJE
5	Frisse bries	Een SCHOON BRIESJE
6	Stijve bries	Een FERME of STERKE BRIES en in de bootjessjouwerie spreekt men van EEN STERKE KAUWE
7	Harde wind	een HALVE STORM
8	Stormachtig	VLIEGENDE KOELTE
9	Storm	VLIEGENDE WEER
10	Zware storm	VLIEGENDE STORM
11	Zeer zware storm	
12	Orkaan	ORKAAN, NOODWEER, VLIEGENDE ORKAAN, VLIEGENDE NOODWEER

**GENEESHEER PIETER DAMMAN EIST VERGOEDING
VAN DE STAD OOSTENDE (1)**

door Raymond VANCRAEYNEST

Pieter DAMMAN was rond 1750 geneesheer te Oostende en in dienst van het stadsbestuur.

Waarschijnlijk in de loop van de zomer 1753 vertrok hij naar Parijs om zich daar te bekwamen. Hij had daarvoor toelating bekomen van het stadsbestuur om 3 tot 4 maanden afwezig te zijn om zich in zijn beroep te volmaken. Op 1 oktober 1753 schreef hij naar het Oostends bestuur dat hij eerst er op gerekend had dat 3 tot 4 maanden zouden volstaan. Maar, zo schreef hij verder, "dagelijks word ik gewaar, hoe langer ik hier blijf, hoe meer dingen er te leren zijn, die hun nut zullen opleveren, zowel voor de gemeenschap als voor mijzelf". Hij liet daarom aan de burgemeester weten dat hij er mee zou gediend zijn dat de burgemeester het niet slecht zou vinden dat hij nog gans de winter te Parijs zou kunnen blijven. Hij logeerde daar in het "Hôtel de Macon", rue des Grands Augustin.

De burgemeester J. DE VETTE ging te rade bij het schepencollege. Het college liet Pieter DAMMAN bij brief van 7 oktober 1753 zijn beslissing kennen : hij moest dadelijk zijn taak te Oostende opnemen waarvoor hij het pensioen genoot. Als hij echter oordeelde daar heel de winter te verblijven tot voordeel van hemzelf en van de gemeenschap in de toekomst, dan was hij daar meester van te

doen wat hij wilde, maar niet op het pensioen van de stad. Hij moest zonder uitstel zijn beslissing laten kennen opdat het college een andere geneesheer in dienst zou kunnen nemen die er nodig was voor de armen en voor de gemeente.

Het resultaat zal geweest zijn dat Pieter DAMMAN, licenciat in de medecijnen, zich niet meer te Oostende heeft vertoond. Op 31 augustus 1756 schreef hij immers van uit Gent aan het Oostends stadsbestuur dat hij met geduld wachtte op het antwoord op zijn verzoekschriften, gericht aan de burgemeesters DE VOGHT en DE VETTE, opdat zij zo goed zouden willen zijn hem te betalen voor zijn pensioen en voor de lijkschouwingen die hij gedaan had, zowel alleen als in bijzijn van de scheepsjongen VAN DEN HEEDE. Hij wees tevens op de kommer die hij steeds had betoond voor de armen en verzocht de stadsbestuurders de betaling te doen in handen van de weduwe ROOLEUW.

Het moet zijn dat hij geen voldoening heeft gekregen van het Oostends stadsbestuur, want het jaar nadien spant hij bij de Raad van Vlaanderen een proces in tegen het stadsbestuur. Bij request van 22 juni 1757 beweert hij dat hij bij de stad, als "docteur ten pensioene" was tot 12 oktober 1753 en dat hij van zijn pensioen niet voldaan was sinds maart 1753. Bovendien vindt hij het vermetel dat het stadsbestuur beweert dat het hem niets schuldig is van de "schauwijnge van doode lichaemen". Hij moet daarvoor immers een honorarium krijgen buiten zijn gewoon pensioen, zo meent hij.

Tot staving van die lijkschouwingen voegt hij daarbij een uittreksel uit zijn notitieboek, voor echt verklaard op 30 september 1757 door notaris P.F. DE GRAEVE te Gent. Ik laat hiervan een samenvatting volgen omdat dit het maritiem verleden van Oostende belicht.

- 1) Geschouwd het lijk van Barent SOLVE (ook SALVE), geboren te Stockholm, matroos op het schip onder bevel van kapitein KLEIJN, liggend bij de Blauwe sluis (2) aan de kaai dezer stad; verdronken op 11 oktober 1751.
- 2) Onderzocht op 12 december 1752, samen met de heer VAN DEN HEEDE, de bemanning van een schip komende van Civitavecchia (3).
- 3) Geschouwd met de heer VAN DEN HEEDE, op 16 januari 1753, de lijken van Jacobus ROCHAUSEN, kapitein, Cornelis ROELENS(EN), stuurman, Roels STAVANE, matroos, op het hoekerschip "De Jonge Apolonia" van Zierikzee, alsook het lijk van Joannes WAEIJ, visser van Blankenberge, loods op het voormelde schip; allen verongelukt.
- 4) Geschouwd op 18 januari 1753 het lijk van Barent DAVIDSEN, geboren te Bergen in Noorwegen, matroos op het voormelde schip "De Jonge Apolonia".
- 5) Geschouwd op 6 januari 1753 het lijk van Silvester DE CLERCQ, geboren te Oostende, liggende met zijn schip aan de Zoutkaai; verdronken (4).

De stadsbestuurders repliceerden hierop bij de Raad van Vlaanderen dat zij bleven ontkennen dat Pieter DAMMAN niet zou vergoed

geweest zijn tot 12 oktober 1753. Wat de lijkschouwingen betrof door hem aangehaald, beweerden zij hem daartoe geen opdracht te hebben gegeven. De stad Oostende betaalt nooit voor akten van lijkschouwingen van verongelukte zeelui die bekend zijn. Die worden betaald door de schippers of door de commissarissen (de plaatselijke verantwoordelijken voor de bemanningen). De stad betaalt evenmin voor de lijkschouwingen van verongelukte personen die bemiddeld zijn; dat moet gebeuren door de erfgenamen. Zo is de lijkschouwing van matroos Barent SALVE vereffend door kapitein KLEIJN of door zijn commissaris Joannes DE VETTE.

Wat het uiteindelijk resultaat is geweest van die betwisting heb ik niet in de bundel gevonden. Het zou misschien te vinden zijn in het archief van de Raad van Vlaanderen dat berust op het Rijksarchief te Gent.

-
- (1) A.R.A. Brussel. Geheime Raad. Oostenrijkse Periode. Bundel 280/B. Administratie van Oostende 1725-1767.
 - (2) De Blauwe sluis scheidde het water van de vestinggrachten van de stadskom van Oostende. Deze (open) kom stond in vrije verbinding met de havengeul en was dus een tijkom. De Blauwe sluis kan gesitueerd worden daar ongeveer waar nu de Zuidstraat op de Vindictivelaan uitkomt, aan het Waterschoutsambt van weleer. De monding van de kom lag ongeveer aan de huidige verschepingsbrug nr. 2, tussen het Kaaistation en het Car-ferrystation (eertijds London-Istanboelstation genoemd).
 - (3) Civitavecchia is de zeehaven van Rome.
 - (4) De Zoutkaai was gelegen aan de westkant van de havengeul tussen de monding van de Sint-Catharinakreek en de monding van de Gauweloze kreek. Nu zou die kaai ongeveer liggen tussen de overdekte uitgang van het Kaaistation en het verlengde van de Oesterbankstraat, ongeveer waar nu het spoor 3 ligt.

DE TWEDE KURSAAL

In oktober 1994 (De Plate, 1994, blz. 245) publiceerde ik een plaatskaartje aan het banket ter gelegenheid van de opening van de tweede Kursaal op 23 juni 1878. Dat was het plaatskaartje van Jacques-Jean DE SORGER, directeur van de "Mont de Piété" en secretaris van het "Bureau de bienfaisance" (lijk toen gezegd en geschreven werd). Bij het verder ordenen van het familiearchief D.S. vond ik nu het menu van dat banket, menu wat hier nu afgebeeld staat.

Maar het zwart/wit clicé geeft maar een zwak idee van de weelde die men zich ca. 1875 veroorloofde. Het menu is in rood gedrukt, op witte zijde, omgeven van een franje eveneens uit witte zijde. Een wittewijnvlek maakt de melding van de drukker nauwelijks leesbaar, maar het wel "Lith. J. DAVELUY, Ostende". De afmetingen stemmen overeen met het afgedrukt cliché. Maar wat een spijskaart ! Om van te watertanden

J.B. DE BROUWERE